

Bi bil davek na
nepremičnine lahko celo dober: Kaj

imajo skupnega cene nepremičnin, davčna politika in
ekologija? / Včasih »dovolj dobro« ni dovolj dobro:

Obnova Centromerkurja, Hotela Palace in Nebotičnika / Delavnica
nemogoče: RPS, tisto podjetje, ki uresničuje tudi najbolj nore zamisli / Najprej
etika, potem kozmetika: Renesansa lesa v sodobni arhitekturi / Povojna
generacija slovenskih modernistov: Arhitekt Stanko Kristl / Vinska
arhitektura: Izbor oblikovno najboljših vinarn v Sloveniji

DELAVNICA NEMOGOČE

Urša Marn

RPS, tisto podjetje, ki uresničuje tudi najbolj nore zamisli

Predstavljam si človeka, ki dela dva najst ur na dan, šest dni v tednu, že dobrih dvajset let, in se svojega dela nikoli zares ne naveliča. Tak srečnež je unikat. Morali bi ga prekopirati s 3D-skenerjem, oblikovati kalup in po njem proizvajati vse naslednje generacije. Kdo je ta posebnež? Ustvarjalec BRANKO FILIPIČ, 48 let. Strojnik. Ljubitelj nogometa, joge in plesa. Človek številnih talentov, ki z družino dopustuje tako, da najame avtomobil in si ogleda najbolj inovativne evropske muzeje in najbolj odbite otroške zabavišne parke, ker, tako pravi sam, v njih najde navdih za izvedbo bodočih projektov. Lastnik in direktor podjetja RPS, ki skupaj z 22 sodelavci uresničuje tudi najbolj nore in izvedbeno zahtevne zamisli oblikovalcev, oglaševalcev, arhitek-

tov, umetnikov, galeristov in muzealcev. RPS je kratica za računalniško podprte sisteme, s čimer je opisan samo res majhen del tega, kar danes počne to inovativno ljubljansko podjetje. »Večji ko je izziv, bolj uživam. Všeč mi je, če mi oblikovalec ali arhitekt pustita veliko svobode, da se lahko poigravam z idejami, kako zadevo izpeljati,« pravi Filipič. Da je ljubitelj izzivov, je mogoče razbrati že s spletne strani podjetja. Prva stvar, ki jo opazi obiskovalec strani, je slogan »Seveda, mogoče je. Dobrodošli na straneh brez problemov.« Variacijo tega slogana je najti na vratih delavnice podjetja, kjer v navdih zaposlenim, pa tudi v promocijske namene piše: »Območje neskončnih možnosti.« Filipič je sodeloval že skoraj z vsemi, ki v oblikovanju in arhitekturi kaj štejejo. Pred

kratim je končal postavitve Tobačnega muzeja, postavitve razstave o Grkih v Mestnem muzeju Ljubljana, razstavo plakatov slovitega francoskega slikarja in grafika Henrija de Toulouse-Lautreca v Cankarjevem domu in razstavo Potres 1511 v Idriji. Pred tem pa je skupaj s sodelavci izpeljal že več tisoč naročil in projektov: od napisa nad vhodom v Banko Slovenije do neverjetnih osemsto metrov cevi, oblečenih v umetno usnje, ki so jih sestavili v prodajne police za Murino trgovino v Moskvi. Naloga je bila precej zahtevna, saj je bilo treba vsak, do trideset metrov dolg usnjen tulec ročno navleči na zavito kovinsko cev, nato pa vse skupaj s priklonikom odpeljali v Moskvo in tam sestaviti. Ko so prodajalke na to nenavadno prodajno polico začele zla-

gati prve artikle, je v trgovino vstopila petična Rusinja in vprašala: »Oprostite, katera znana blagovna znamka pa je prišla iz New Yorka?« To je najboljši dokaz, da lahko domiselno oblikovan trgovski prostor privabi tudi zahtevnejše kupce. Filipič ima svojo razlago, zakaj so se mnoga nekoč uspešna slovenska podjetja v tej krizi potopila: »Domnevam, da so nekatera vodstva teh podjetij preveč hazardirala ali pa morda celo kradla. Če podjetje vodiš po neki zdravi logiki, ti ta ne pusti, da bi delal neumnosti. Naše podjetje je v dvajsetih letih vse račune poravnalo v roku, nikoli se nismo pretirano zadolževali, poleg tega pa smo vedno poskrbeli, da smo imeli prihranjenega nekaj denarja za morebitne hude čase. Če si delaven, vztrajen, pošten in kolikor toliko razumen, se tudi v tej gospodar-

1. Branko Filipič z ženo in drugimi sodelavci podjetja RPS na dvorišču delavnice na Viču.
2. Objekt Gospodarske zbornice Slovenije je vrhunski arhitekturni dosežek biroja Sadar Vuga arhitekti. Malokdo pa ve, da so domiselno, kar sedemdeset metrov dolgo korito za rože v panoramskem vrtu zbornice tehnološko zasnovali in izpeljali v podjetju RPS.
3. V podjetju RPS je nastala tudi tehnološka zamisel izvedbe fasadne obloge v obliki knjig za slovenski paviljon na Expo 2010 v Šanghaju.

ski krizi ne boš potopil. Razen če imaš res veliko smolo.« Filipič krize skoraj ne občuti. V delu ima stalno okoli petdeset do sto projektov, od čisto majhnih pa do zelo velikih in zahtevnih, kar zna biti na trenutke precej naporno. »Toliko nalog ni lahko koordinirati. Pred leti sem bil bolj izpostavljen stresu, obremenjeval sem se zaradi vsake malenkosti. Na dan sem imel tudi po sto telefonskih klicev. Roki in stalne spremembe naročnikov so v tem poslu ubijalski. Ko je šlo vse skupaj že skoraj čez rob, sem šel na tečaj sprostitve pred stresom, potem pa še na tečaj joge in od takrat živim bolj umirjeno.« Ko ga vprašam, kako mu na misel pridejo rešitve, reče: »Tako, da domišljiji pustim prosto pot. V otroštvu sem si jo uril z branjem knjig, o tehniki izdelave pa sem se veliko naučil tako, da sem očetu že od prvega razreda osnovne šole pomagal v mizarški delavnici. Oče je bil sicer direktor proizvodnje v idrijski tovarni Slovenijalesa, ob popoldnevih pa je ljubiteljsko delal v svoji mizarški delavnici.«

Otroštvo je preživel v Otaležu, hribovski vasi med Idrijo in Cerknim. V Ljubljano se je preselil ob vpisu na srednjo gradbeno šolo. Sprva je nameraval študirati gradbeništvo ali arhitekturo, a se je zadnji trenutek odločil za strojništvo, česar kljub ljubezni do arhitekture ni nikoli obžaloval. »Ker sem strojnik, mi je hitro jasno, ali je neka zamisel izvedljiva ali ne.« Podjetje je ustanovil že, ko je bil absolvent, skupaj s še dvema prijateljskima in s pičlimi dvesto evri začetnega kapitala, kar je bila celo za takratne, socialistične čase precej drzna poteza. Iz Nemčije so uvozili komponente, iz katerih so sestavili sodoben stroj za rezanje črk iz pleksija. Po osamosvojitvi Slovenije mu je postalo jasno, da zaradi majhnosti slovenskega trga ne bo mogel prodati več kot tri do štiri takšne stroje na leto. Po naključju je spoznal oblikovalca MATJAŽA VIPOTNIKA in ta ga je leta 1992 povabil k pripravi in izvedbi scenografij za predvolilno kampanjo JANEZA DRNOVŠKA. Vipotnik mu je svetoval, naj pozabi na prodajo strojev in se raje usmeri v oblikovanje. Nasvet je upošteval in podjetje je bilo vse uspešnejše. Ščasoma je oba solatnika na njuno željo izplačal,

ARHIV SVA

15

ARHIV PODJETJA RPS

sam pa potem posel nadaljeval in ga širil. Na začetku so delali predvsem reklamne napise in table za označevanje podjetij. Eden od izdelkov podjetja RPS je tudi ogromen napis Krka pred vstopom v Novo mesto. Na konstrukcijo pripete črke so velike kar šest metrov. Pozneje so delo razširili še na izdelavo, notranjščin, prototipov, kalupov, ulitkov in maket. Tako so npr. za oblikovalca MILJENKA LICULA izdelali prototipe za evrske kovanice, za kiparja OSKARJA KOGOJA dva metra veliko repliko konja, ki so jo

ulili v bron, za partizansko bolnišnico Franja pa repliki rentgena in kadi, potem ko je originala med ujmo odnesla deroča voda. Danes se največ posvečajo prostorskim izvedbam, od razstav, muzejev do interjerjev, zunanjščin in sejmov. Pri tem uporabljajo vse vrste materialov, od lesa, kovine do različnih umetnih mas, še zlasti epoksija in poliuretana. Imajo svojo lakirnico s pet tisoč barvnimi odtenki in računalniškim mešanjem barv. Sodelovali so pri izdelavi slovenskega paviljona za lanski Expo v

Šanghaju, po idejni zasnovi arhitekta BORISA PODRECCE so izdelali razstavo o arhitektu JOŽETU PLEČNIKU v kraljevem muzeju v Bruslju, ki je bila postavljena v čast slovenskega predsedovanja EU. Sodelovali so tudi pri skoraj vseh dosedanjih slovenskih razstavah na beneškem bienalu arhitekture, redno pa jih vabijo k izdelavi razstav v Mestnem muzeju Ljubljana, Cankarjevem domu in Narodni galeriji.

Delajo na dveh lokacijah v Ljubljani, vendar nameravajo še letos začeti

S KOM JE SODELOVALO ALI ŠE SODELUJE PODJETJE RPS

Arhitekti: Boris Podrecca, Sadar Vuga, Ambient arhitekti, Končar Dežman arhitekti, Vojteh Ravnikar, Miha Dobrin, Miloš Gabrijelčič, Miloš Florjančič, Sergej Pavlin, Maruša Zorec, AKSL arhitekti, Peter Kerševan, Jani Vozelj, Demšar arhitekti, Katjuša Kranjc in Rok Kuhar, Janko Rožič, Genius Loci, Ana Kučan, Marko Japelj, Meta Hočevnar, Janez Suhadolc, Marko Deu, Matjaž Deu, Dekleva Gregorič arhitekti, Aleksander Ostan, Uroš Pust, Superform, Prostorož, Katarina Štok, Željko Kovačič, Morana Vlahovič in drugi.

Oblikovalci: Matjaž Vipotnik, Miljenko Licul, Ranko Novak, Gigodesign, Ljubo Pezdirc, Radovan Jenko, Jeff Pivač, Žare Kerin, Studio Botas, Peter Skalar, Jani Bavčar, Edvard Čehovin, Saša Mächtig, Milan Pajk, Boris Balant, Darko Miladinovič, Jan Jagodic, Tanja Radež, Zora Stančič, Janja Ošljaj, Jure Sotler, Jure Dobrila, Lara Bohinc, Nika Zupanc, Dušan Jovanovič, Grega Košak, Karin Košak, Evita Lukež, Maja Gspan, Metka Dariš, Jože Domijan, Almira Sadar, Uroš Belantič in drugi.

Umetniki: Oskar Kogoj, skupina Irwin, Marko Peljhan, Alan Ožbolt, Matjaž Počivavšek, Damjan Kracina, Matej Andraž Vogrinčič, Jože Kotar, Domen Slana, Dragan Živadinov, vsi trije Janezi Janše in drugi.

Galerije in muzeji: Mestni muzej Ljubljana, Narodna galerija, Mestna galerija Ljubljana, Cankarjev dom, Narodni muzej, Jakopičeva galerija, galerija Vžigalica, Muzej na Ljubljanskem gradu, Muzej grad Bled, Mestni muzej Idrija, Bolnica Franja, Muzej novejšje zgodovine Celje, Tolminski muzej.

Trenutno v izvedbi: postavitve muzeja na gradu Kieselstein v Kranju, muzeja lipicanca v Lipici in muzeja slovenskih filmskih igralcev v Divači.

4.

ARHIV PODJETJA RPS

5.

ARHIV PODJETJA RPS

gradnjo nove delavnice, kjer bodo lahko vse dejavnosti podjetja končno združili na enem mestu. Med naročniki podjetja RPS so številna znana slovenska podjetja in ustanove, na primer Petrol, Hit, Mobitel, Simobil, Tušmobil, Mercator, Krka, Autocommerce, Pivovarna Union, Kolosej, Talum, Hidria, Kolektor, Kovinoplastika, Adria, Seaway, Riko hiše, DM, Unior, Banka Slovenije, G3 Spirits, Intralighting, Arcadia, Strle svetila, Pop TV, Zdravniška zbornica Slovenije, Fakulteta za strojništvo in Akademija za likovno umetnost. Po naročilu Pop TV so izdelali del pohištva za hišo, kjer so živeli udeleženci resničnostne oddaje Big Brother. Za nove prostore Zdravniške zbornice pa so izdelali sedem metrov dolg pult za vhodno avlo. Ta monolit v beli barvi, po svojih organskih oblikah in gladkem aluminijastem površju od daleč spominja na klopi, ki jih je pred leti na beneškem bienalu arhitekture razstavljala zvezdniška arhitektka ZAHA HADID. Filipič je zagovornik mnjenja, da se ne sme videti noben šiv, vijak, stik. Izdelki so zato lepši, je pa izvedba precej zahtevnejša.

Večina zaposlenih v proizvodnji podjetja RPS ima končano srednjo šolo, vsa potrebna znanja pa nadgradijo s prakso v delavnici. »Med tem procesom smo postali pravi prijatelji. S skupnimi močmi rešujemo probleme naročnikov. Sodelavci so mi v veliko pomoč, jih zelo cenim in spoštujem. Seve-

4. Za modno trgovino Almira Sadar so izdelali svetlobni strop in lebdečo konstrukcijo iz aluminija, skozi katero izpod stropa preseva diskretna svetloba, od daleč pa spominja na tkanino.

5. V Dolenjskih toplicah so po zamisli Končar Dežman arhitektov izdelali privlačne stenske potiske in svetlobni element nad recepcijskim pultov.

6. Za podjetje Kolektor so izdelali voltel avto iz pleksi linij, osvetljenih z LED-diodami, ki nakazujejo pot vtraj ob avtu. S tem so podjetju omogočili, da ob obisku svojih poslovnih partnerjev brez težav zamenja vse razstavljene prodajne artikule v avtu, pač glede na to, iz katerega avtomobilskega podjetja je vsakokratni obiskovalec.

7. Najbolj prepoznaven element ljubljanske slaščičarne in kavarne Plato, ki sta jo projektirala arhitekta Katjuša Kranjc in Rok Kuhar, je vitica, ki se iz pritličja v obliki ograje pne v nadstropje in nato preide v strop, kjer prekrije električne vode, ki jih ni bilo mogoče skriti pod omet. Tehnološka zamisel izvedbe je nastala v podjetju RPS in to je tudi izdelalo vitico.

da pa tudi brez razumevalače in potrpežljive družine ne bi bilo možno predano voditi podjetja in iskati vedno nove rešitve. Žena in otroci so večkrat prikrajša-

ni za lepe skupne trenutke, a me vseeno podpirajo.« Oblikovalci in arhitekti Filipiča cenijo, ker je veliko več kot le uresničevalec tujih zamisli. »Brane Filipič je človek, ki ga reševanje problemov resnično veseli. Je eden tistih, ki jih vedno zanima, kako stvari delujejo in kako jih izboljšati. Stavim, da je v svojih rosnih letih razstavil kar nekaj ur in drugih mehanizmov in da so bile njegova najljubša igračka legokocke. Samo ko sem k Branetu prvič prišel s projektom, sem mu razložil, kaj natančno naj naredi. Od takrat pridem k njemu s problemom in ga prosim za nasvet,« pravi kreativni direktor oblikovalskega studia Gigodesign MATEVŽ MEDJA. Gigodesign s podjetjem RPS sodeluje pri zelo različnih projektih. »Od klasičnih označevalnih in usmerjevalnih tabel in sistemov do postavitve razstav in projektiranja razstavnih konstrukcij. Ravno tako so za nas izdelali nagrade za Medcelinski oglaševalski festival The Cup v Valencii in nagrado poslovnega združenja CEEMAN, ki ga vodi Danica Purg. Njihovo znanje je neprecenljivo pri razvoju modelov in maket, od steklenic ali sistema urbanega pohištva do nagrajenih Elanovih smuči Speed-wave.« Filipiča ceni tudi arhitekt Boštjan Vuga iz biroja Sadar Vuga arhitekti. »Če me vprašaš, kdo je izvajalec naših najbolj nenavadnih zamisli, je to gotovo Brane. Ni le obrtnik, ima tudi odlične ideje, pa še osebno je zelo prijeten.« Sadar Vuga arhitekti so s podjetjem RPS sodelovali že pri več

ARHIV PODJETJA RPS

17

MIRAN KAMBIČ

S čutom do narave

*Izkoristite 25% subvencije
EKO sklada za lesena
okna pri zamenjavi*

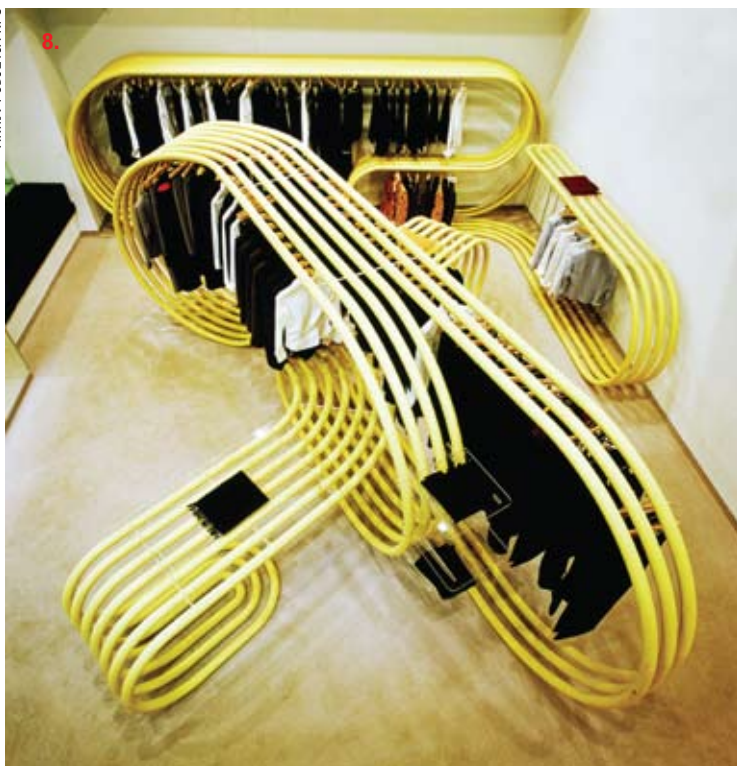
*Energijsko varčna okna
iz lesa, les/alu in PVC*

(((080 12 44)))
brezplačna številka

OKNA KLI LOGATEC®
energijsko varčna okna

Tovarniška 36, 1370 Logatec
tel.: 01 7558 568, fax: 01 7558 586
okna.kli@kli.si, www.oknakli.si

izvedbeno zahtevnih projektih, na primer pri idejni zasnovi in izdelavi kar sedemdeset metrov dolgega monolitnega korita za rože v panoramskem vrtu Gospodarske zbornice, pripravi razstave za beneški bienale in izdelavi svetlobnega stropa za modno trgovino Almira Sadar, v podjetju RPS pa so po naročilu Sadar Vuga arhitektov izdelali tudi unikatne tapete za večstanovanjski objekt Kon-

dominij v ljubljanski soseski Trnovo. In kaj Filipič meni o sodelovanju z arhitekti? »Najraje delam s tistimi, ki natančno vedo, kaj hočejo. Težava nastane, ko arhitekt ni prepričan vase in ko si ne predstavlja, kako bo v končni fazi videti objekt ali interjer. Arhitekti, ki se še potrjujejo, nam hočejo na vsak način dokazati svoj prav, zato trmasto vztrajajo pri stvareh, na katere se ne spoznajo. Sam imam že toliko izkušenj,

da takoj vem, ali bo kaka zamisel v praksi sploh izvedljiva. Je pa seveda v Sloveniji tudi nekaj izvrstnih arhitektov, ki natančno vedo, kaj hočejo, in ki so tudi pripravljeni priznati, da je kak naš predlog izvedbe boljši od njihovega.« Filipič veliko poslovni dobi tudi zato, ker je njegova rešitev izvedbe cenejša in hitrejša od konkurence. Tako je bila na primer na natečaju za postavitve Muzeja slovenskih filmskih igralcev v rojstni hiši Ita Rine v Divači ponudba podjetja RPS kar za 35 odstotkov nižja od ponudbe konkurenčnega podjetja. »Čeprav je naša ponudba praviloma za deset do petnajst odstotkov cenejša od konkurenčnih, zaradi boljše in enostavnejše tehnološke rešitve še vedno nekaj zaslužimo, pri tem pa izdelek nič ne izgubi na kakovosti in lepoti videza,« pravi Filipič. In dodaja: »Vse je stvar dobre organiziranosti, temeljitega predhodnega premisleka in ekipe, ki se trudi za optimalen rezultat.« Uspeh pač ni nekaj, kar bi prepustili naključju. Podjetje RPS dokazuje, da

8. Za Murino trgovino v Moskvi so izdelali prodajne police iz osemsto metrov cevi, oblečenih v umetno usnje.
9. Za nove prostore Zdravniške zbornice Slovenije so izdelali sedem metrov dolg pult za vhodno avlo. Branko Filipič je zagovornik mnenja, da se ne sme videti noben šiv, vijak, stik. Izdelki so zato lepši, je pa izvedba precej zahtevnejša.
10. Luč za knjigarno Modrijan so izdelali po zamisli biroja AKSL arhitekti.
11. V sodelovanju s Pust arhitekti so izdelali stenske grafike v novih poslovnih prostorih Uradnega lista, pa tudi svetleče škatle na stropu vhodne dvorane istega objekta.

se znanje, inovativnost, trdo delo, profesionalen odnos, kakovost in zmerne cene prej ali slej obrestujejo. ☺